Európai Parlament
2024-2029

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P10_TA(2026)0066

Szerzői jog és generatív mesterséges intelligencia – lehetőségek és kihívások

Az Európai Parlament 2026. március 10-i állásfoglalása a szerzői jogról és a generatív mesterséges intelligenciáról – lehetőségek és kihívások (2025/2058(INI))

Az Európai Parlament,

– tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre, és különösen annak 4., 16, 26., 114., 118. és 179. cikkére,

– tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: a Charta) 17. cikkének (2) bekezdésére,

– tekintettel az Egyesült Nemzetek Szervezetének Közgyűlése által 1948. december 10-én elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának (217 A. sz határozat) 27. cikkére, amely megerősíti a közösség kulturális életében való szabad részvételhez való jogot, a művészetek élvezetéhez, valamint a tudomány haladásában és az abból származó jótéteményekben való részvételhez való jogot, továbbá a tudományos, irodalmi vagy művészeti alkotásból eredő erkölcsi és anyagi érdekek védelméhez való jogot,

– tekintettel az irodalmi és művészeti alkotások védelméről szóló, 1979. szeptember 28-án módosított Berni Egyezményre, valamint az előadóművészek, a hangfelvétel-előállítók és a műsorsugárzó szervezetek védelméről szóló, 1961. október 26-i Római Egyezményre,

– tekintettel a szellemi tulajdonjogok egyes kereskedelmi vonatkozásairól szóló, 1994. április 15-i megállapodásra (TRIPS-megállapodás),

– tekintettel az adatbázisok jogi védelméről szóló, 1996. március 11-i 96/9/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre[1] (az adatbázisokról szóló irányelv),

– tekintettel az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre[2] (az információs társadalomról szóló irányelv),

– tekintettel a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre[3],

– tekintettel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény (az Európa Tanács Szerződéseinek Tára, 9. szám) 1. jegyzőkönyvének 1. cikkére, amely garantálja a javak háborítatlan élvezetéhez való jogot, és amelyet az Emberi Jogok Európai Bírósága úgy értelmezett, többek között az Anheuser-Busch Inc. kontra Portugália ügyben (2007. január 11.), hogy ez magában foglalja a szellemitulajdon-jogokat,

– tekintettel a számítógépes programok jogi védelméről szóló, 2009. április 23-i 2009/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre[4],

– tekintettel a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendeletre (általános adatvédelmi rendelet)[5],

– tekintettel a nem nyilvános know-how és üzleti információk (üzleti titkok) jogosulatlan megszerzésével, felhasználásával és felfedésével szembeni védelemről szóló, 2016. június 8-i (EU) 2016/943 európai parlamenti és tanácsi irányelvre[6],

---

1 HL L 77., 1996.3.27., 20. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1996/9/oj.
2 HL L 167., 2001.6.22., 10. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/29/oj.
3 HL L 157., 2004.4.30., 45. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/48/oj.
4 HL L 111., 2009.5.5., 16. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/24/oj.
5 HL L 119., 2016.5.4., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj.
6 HL L 157., 2016.6.15., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/943/oj.

– tekintettel a nem személyes adatok Európai Unióban való szabad áramlásának keretéről szóló, 2018. november 14-i (EU) 2018/1807 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[7],

– tekintettel a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelvre[8] (a szerzői jogokról szóló irányelv),

– tekintettel a nyílt hozzáférésű adatokról és a közszféra információinak további felhasználásáról szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1024 európai parlamenti és tanácsi irányelvre[9],

– tekintettel az online közvetítő szolgáltatások üzleti felhasználói tekintetében alkalmazandó tisztességes és átlátható feltételek előmozdításáról szóló, 2019. június 20-i (EU) 2019/1150 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[10],

– tekintettel „A mesterséges intelligencia – a kiválóság és a bizalom európai megközelítése” című, 2020. február 19-i bizottsági fehér könyvre (COM(2020)0065),

– tekintettel a Szellemi Tulajdon Világszervezetének Szerzői Jogi Szerződésére, valamint a szellemi tulajdonra vonatkozó politikákról és a mesterséges intelligenciáról szóló, 2020. május 29-i felülvizsgált összefoglaló dokumentumra (WIPO/IP/AI/2/GE/20/1 REV),

– tekintettel a mesterséges intelligencián alapuló technológiák fejlesztéséhez kapcsolódó szellemitulajdon-jogokról szóló, 2020. október 20-i állásfoglalására[11],

– tekintettel az európai adatkormányzásról és az (EU) 2018/1724 rendelet módosításáról szóló 2022. május 30-i (EU) 2022/868 európai parlamenti és tanácsi rendeletre (adatkormányzási rendelet)[12],

– tekintettel az Európai Parlament, a Tanács és az Európai Bizottság a digitális évtizedben érvényre juttatandó digitális jogokról és elvekről szóló, 2023. január 23-i közös európai nyilatkozatára[13],

---

7 HL L 303., 2018.11.28., 59. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1807/oj.
8 HL L 130., 2019.5.17., 92. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj.
9 HL L 172., 2019.6.26., 56. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1024/oj.
10 HL L 186., 2019.7.11., 57. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1150/oj.
11 HL C 404., 2021.10.6., 129. o.
12 HL L 152., 2022.6.3., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/868/oj.
13 HL C 23., 2023.1.23., 1. o.

– tekintettel a méltányos adathozzáférésre és -felhasználásra vonatkozó harmonizált szabályokról, valamint az (EU) 2017/2394 rendelet és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról szóló, 2023. december 13-i (EU) 2023/2854 európai parlamenti és tanácsi rendeletre (adatrendelet)[14],

– tekintettel a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról, valamint a 300/2008/EK, a 167/2013/EU, a 168/2013/EU, az (EU) 2018/858, az (EU) 2018/1139 és az (EU) 2019/2144 rendelet, továbbá a 2014/90/EU, az (EU) 2016/797 és az (EU) 2020/1828 irányelv módosításáról szóló, 2024. június 13-i (EU) 2024/1689 európai parlamenti és tanácsi rendeletre (a mesterséges intelligenciáról szóló rendelet)[15],

– tekintettel „Az európai versenyképesség jövője” című, Mario Draghi által készített, 2024. szeptember 9-i jelentésre,

– tekintettel a „Versenyképességi iránytű az EU számára” című, 2025. január 29-i bizottsági közleményre (COM(2025)0030),

– tekintettel az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatalának „The Development of Generative Artificial Intelligence from a Copyright Perspective” (A generatív mesterséges intelligencia fejlődése a szerzői jog szempontjából) című, 2025. május 12-i jelentésére,

– tekintettel „A digitális évtized helyzete 2025-ben: Folytatódik az EU szuverenitásának és digitális jövőjének kialakítása” című, 2025. június 16-i bizottsági közleményre (COM(2025)0290,

– tekintettel az általános célú MI-modellekre vonatkozó gyakorlati kódexre, és különösen annak szerzői jogi fejezetére, amelyet a Bizottság 2025. július 10-én tett közzé, és amely 2025. augusztus 2-tól hatályos,

– tekintettel az általános célú MI betanítására használt tartalom nyilvános összefoglalójára vonatkozó magyarázó közleményre és sablonra, amelyet a Bizottság 2025. július 24-én tett közzé, és amely 2025. augusztus 2-tól hatályos,

– tekintettel az Európai Parlament Igazságügy, Állampolgári Jogok és Intézményi Ügyek Tematikus Főosztálya által a Jogi Bizottság kérésére megrendelt, „Generative AI and Copyright – Training,

---

14 HL L, 2023/2854, 2023.12.22., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj.

15 HL L, 2024/1689, 2024.7.12., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.

Creation, Regulation” (Generatív mesterséges intelligencia és szerzői jog – képzés, létrehozás, szabályozás) című tanulmányra[16],

– tekintettel eljárási szabályzata 55. cikkére,

– tekintettel a Jogi Bizottság jelentésére (A10-0019/2026),

A. mivel a tulajdonhoz, ezen belül a szellemi tulajdonhoz való jogot a Charta 17. cikke alapvető jogként rögzíti, és az ítélkezési gyakorlat azt egyértelműen minősíti; mivel biztosítani kell e jog tiszteletben tartását a digitális átalakulás minden szakaszában és a generatív mesterséges intelligencia (a továbbiakban: generatív MI) fejlesztése során;

B. mivel az EU azzal a stratégiai kihívással néz szembe, hogy lemarad a mesterséges intelligencia (a továbbiakban: MI) területén bekövetkező nemzetközi fejlődésben; mivel az MI-vel kapcsolatos fellépésről szóló, 2025 februárjában Párizsban tartott csúcstalálkozón a Bizottság bejelentette az MI-re vonatkozó kontinentális cselekvési tervet, melynek célja, hogy Európa globális vezető szereplővé váljon az MI területén; mivel ezért Európa technológiai szuverenitásának, versenyképességének, soknyelvű kultúrájának és innovációs kapacitásának megőrzése érdekében alapvető fontosságú, hogy a közérdeket szolgáló, generatív MI-n alapuló technológiák és szolgáltatások Unión belüli fejlődését ne akadályozzuk, hanem inkább előmozdítsuk, miközben megőrizzük európai értékeinket, és biztosítjuk, hogy a technológiai fejlődés támogassa a fenntartható gazdasági növekedést, a versenyképességet és az innovációt, ugyanakkor Unió-szerte széles körű hozzáférést biztosítson az MI-alapú technológiákhoz; mivel a generatív MI fejlesztésére irányuló versenyben a versenyképesség fenntartásához szükség van a jó minőségű tartalmakhoz való hozzáférésre is, hangsúlyozva a méltányos díjazású kreatív ágazat fontosságát a jó minőségű MI-betanítási adatok forrásaként;

C. mivel a kreatív és kulturális ágazat – amely az uniós hozzáadott érték mintegy 4%-át és az EU GDP-jének 6,9%-át adja – kulcsszerepet játszik az európai értékek és a kulturális sokszínűség megőrzésében; mivel az ágazat mintegy 8 millió embert foglalkoztat, támogatva ezzel Európa kulturális sokszínűségét, társadalmi kohézióját, értékeit és demokratikus párbeszédét;

D. mivel a digitális évtizedben érvényre juttatandó digitális jogokról és elvekről szóló nyilatkozat célul tűzte ki az igazságos, biztonságos és védett digitális környezet biztosítását, ahol mindenkinek, beleértve a kis- és középvállalkozásokat (kkv) is, lehetőséget kell biztosítani a tisztességes és innovatív versenyre; mivel ez olyan intézkedéseket von maga után, amelyek előmozdítják a digitális egységes piacon

16 Lucchi, N. (2025), ‘Generative AI and copyright: Training, Creation, Regulation’, ref. PE 774.095, Európai Parlament.

kínált termékek és szolgáltatások nyomonkövethetőségét, biztonságosságát és megfelelőségét; mivel az aláíró felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy olyan MI-rendszereket mozdítanak elő, amelyek emberközpontúak, megbízhatók és etikusak, és amelyeket átlátható módon és az uniós értékekkel összhangban használnak; mivel a nyilatkozat kitart amellett, hogy a digitális átalakulásnak hozzá kell járulnia a méltányos és befogadó társadalomhoz és gazdasághoz, a kulturális és nyelvi sokszínűség, valamint a nyílt technológiák és szabványok előmozdításához, ami tovább erősíti a technológiába vetett bizalmat, valamint a fogyasztók azon képességét, hogy autonóm és megalapozott döntéseket hozzanak;

E. mivel úgy tűnik, hogy az EU digitális évtizedre vonatkozó célkitűzései nem érhetők el a beruházási környezet átalakulást hozó változása nélkül;

F. mivel az EU versenyképességi iránytűje az induló és növekvő innovatív vállalkozásokra vonatkozó, 2025. május 28-án elindított célzott uniós stratégia keretében ösztönözni kívánja az innovációt, különösen azáltal, hogy barátságos környezetet teremt az európai fiatal vállalkozások számára az induláshoz és a növekedéshez; mivel ezt az MI alkalmazásának ösztönzésére irányuló „Apply AI” elnevezésű, vállalatokat – mérettől függetlenül – célzó kezdeményezésnek kell kísérnie, melynek célja, hogy felgyorsítsák az MI-technológiák stratégiai ágazatokon átívelő integrációját, és megerősítsék az EU technológiai szuverenitását; mivel a kulturális és kreatív ágazatok új és szakképzettséget igénylő munkahelyeket teremtenek, és hozzájárulnak Európa gazdasági növekedéséhez, diplomáciai erejéhez és a tehetségek megjelenéséhez; mivel a kkv-k alkotják a kreatív ágazatban működő vállalkozások túlnyomó többségét;

G. mivel a szerzői és szomszédos jogok automatikusan, bejegyzési követelmények nélkül lépnek hatályba; mivel ezek széles körű kizárólagos jogokat keletkeztetnek a jogosultak széles köre (pl. szerzők, előadók, producerek, kiadók és műsorszolgáltatók) számára, beleértve a művek és egyéb teljesítmények többszörözésére, adaptálására, terjesztésére és nyilvánossághoz közvetítésére vonatkozó jogokat is;

H. mivel az európai kulturális és kreatív iparágak rendkívül sokszínűek, és szerződéses gyakorlataik, értékláncaik, valamint a szerzői jogok és szomszédos jogok által védett tartalomtípusaik jelentősen eltérnek egymástól; mivel egyes ágazatokban a jogosultak kollektíven megszervezik magukat érdekeik védelme érdekében; mivel a szereplők e sokrétű köre által készített művek ugyanilyen sokfélék, és ezért eltérő értékekkel rendelkezhetnek;

I. mivel a szerzői jognak lépést kell tartania az új technológiák fejlődésével, mind jogi, mind technikai szempontból; mivel a nemzeti szerzői jogi rendszerek harmonizációja alapvető fontosságú lenne a digitális világban;

J. mivel a generatív MI az MI olyan típusa, amely az elsősorban osztályozásra vagy előrejelzésre tervezett egyéb MI-rendszerektől eltérően új tartalmakat, például szöveget, képeket, zenét, videókat és kódokat generál nagyon nagy adatkészletek használatával történő tanítás alapján, amelyekből mintákat és struktúrákat tanulnak; mivel a generatív MI-vel előállított outputokat statisztikai modelleken alapuló előrejelzésekkel hozzák létre, és azok általában az emberi kreativitást utánozzák már meglévő tartalmakra támaszkodva, amelyek között szerzői jogi oltalom alatt álló anyagok is lehetnek; mivel a szerzői jogi oltalom alatt álló tartalmak e digitális felhasználása szükségessé teszi a szerzői jogi oltalom alatt álló tartalmak védelmének digitális kiigazítását;

K. mivel az MI fejlesztésének, bevezetésének és használatának teljes mértékben meg kell felelnie a meglévő jogi keretnek; mivel elfogadhatatlan, hogy ezek a technológiai fejlesztések megsértsék a hatályos, szerzett jogokat; mivel a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmakkal kapcsolatos jogok fenntartására („kívülmaradás”) szolgáló jelenlegi rendszerek gyakran kivitelezhetetlenek, előfordulhat, hogy nem terjednek ki az összes vonatkozó szöveg- és adatbányászati cselekményre, és nem rendelkeznek a hatékony végrehajtáshoz és érvényesítéshez szükséges átláthatósággal; mivel az új technológiák, például az MI fejlesztése és a szerzett jogok – többek között a szerzői jogban rögzített jogok – fenntartása nem zárhatja ki egymást, hanem azokat együtt kell előmozdítani;

L. mivel bizonyíték van arra, hogy a generatív MI szolgáltatói széles körben megsértik a szerzői jogi szabályokat, beleértve a művek engedély nélküli gyűjtését az internetről, a jogosultak szöveg- és adatbányászattal szembeni jogfenntartásának semmibe vételét, a művek kalózforrásokból történő beszerzését, valamint az engedélykérések elmulasztását; mivel ez a mintázat megvalósítja az alkotók alapvető jogainak egyértelmű megsértését és az értékek jogellenes felhasználását az EU kulturális és információs ágazatának kárára, ezért határozott intézkedésekre van szükség annak biztosítása érdekében, hogy az EU-ban az MI-ökoszisztéma tisztességes és etikus legyen;

M. mivel a generatív MI és a szerzői és szomszédos jogok közötti kölcsönhatással kapcsolatos fő jogi kérdések a következők: az uniós és tagállami nemzeti jog alapján jogszerű-e a szerzői jogi oltalom alatt álló művek és egyéb teljesítmények gépi tanulásra szolgáló adatkészletekben való felhasználása; mi legyen az MI által létrehozott tartalom jogi státusza; és hogyan biztosítható az átláthatóság, valamint az alkotók és a jogosultak hozzájárulása és

méltányos díjazása, amikor védett műveiket és egyéb teljesítményeiket felhasználják MI-outputok előállítása, terjesztése és forgalmazása során;

N. mivel a generatív MI azáltal, hogy tömegesen és olcsón állít elő az emberi kreativitás által létrehozott tartalmakat utánzó tartalmakat, közvetlenül versenyez az alkotók munkájával, különösen a kulturális és médiatartalmakkal; mivel ez a verseny az online tartalmak minőségének romlásához vezethet az alkotók kivonulása miatt, és így az emberi kulturális és kreatív termelés általános hanyatlását eredményezi;

O. mivel annak a kockázata, hogy az MI által létrehozott tartalom javára fokozatosan eltűnik az alkotás emberi dimenziója, amellett, hogy aláássa a kreatív ágazat gazdasági életképességét, egzisztenciális kockázatot jelent az európai társadalomra és demokráciára nézve, mivel elmossa az igazság és a hamisság, a diskurzus percepciója és a szerzők közötti határokat, valamint megzavarja a kognitív képességeket és a kritikus gondolkodást; mivel az MI-ről szóló jogszabály figyelembe veszi ezeket a kockázatokat, de nem lehet teljes a szerzői jogok és szomszédos jogok megbízható védelme nélkül;

P. mivel a jog megfelelő érvényesítése és az MI szolgáltatói közötti, Unió-szerte egyenlő versenyfeltételek biztosítása érdekében a szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó uniós és tagállami szabályoknak egységesen kell vonatkozniuk az EU-n belül termékeket bevezető vagy szolgáltatásokat kínáló valamennyi MI-szolgáltatóra, függetlenül a letelepedésük helyétől, attól a joghatóságtól, amelyben a generatív MI-modelljeik tanítását megalapozó, szerzői jogi szempontból releváns aktusok bekövetkeztek, és attól, hogy az EU-ban hol használják fel az MI-rendszer által létrehozott outputot; mivel ez a követelmény nemcsak a tartalomnak az MI-modellek szolgáltatói általi későbbi, következtetések levonására, adatlekérésre alapozott generálásra vagy finomhangolásra történő felhasználására vonatkozik – amint azt jelenleg az MI-ről szóló jogszabály 53. cikke előírja –, hanem azt értelemszerűen alkalmazni kell az MI-rendszerek szolgáltatói vagy alkalmazói általi ilyen felhasználásokra is; mivel az új engedélyezési megállapodások megkötését nem szabad tévesen úgy értelmezni, hogy az jogorvoslatként szolgál a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak múltbeli jogosulatlan felhasználására;

Q. mivel minden olyan MI-szolgáltató, amely általános célú MI-modellt hoz forgalomba az uniós piacon, továbbra is felelős annak ellenőrzéséért, hogy a szerzői jogi politikájában szereplő, az általános célú MI-re vonatkozó gyakorlati kódexben meghatározott intézkedések megfelelnek-e a szerzői jogokra és a szomszédos jogokra vonatkozó uniós jogszabályok tagállamok általi végrehajtásának, mielőtt bármilyen szerzői joggal kapcsolatos cselekményt végrehajtana az érintett tagállam területén, mivel ennek

elmulasztása a szerzői jogra és szomszédos jogokra vonatkozó uniós szabályozás szerinti felelősségre vonáshoz vezethet;

R. mivel a gyakorlati kódex csak önkéntes megfelelésről szól, és azt – különösen annak szerzői jogi fejezetét – nem minden MI-szolgáltató írta alá;

S. mivel egyrészről az MI tanításának, kiépülésének és szolgáltatási ajánlatainak globális jellege és exponenciális üteme, másrészről a szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó szabályok alkalmazásának területhez kötött jellege akadályokat gördít az érintett jogokra vonatkozó engedélyek megszerzése, valamint az MI-termékek és -szolgáltatások uniós piacon való, e szabályok és jogok mentén történő elérhetővé tétele elé, hasonlóan az MI előtti digitális korszakban tapasztalthoz, de annál sokkal jelentősebb mértékben;

T. mivel a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak MI-modellek betanítására való jogsértő felhasználásának témájával kapcsolatos ítélkezési gyakorlat még nem kiterjedt, de a közeljövőben várható néhány bírósági határozat, hiszen az EU-ban és a világ más részein különböző jogtulajdonosok bírósági pert indítottak egyes MI-szolgáltatókkal szemben;

U. mivel a generatív MI tanítása – ami egy sajátos felhasználási forma – szükségessé teszi azon jogi feltételek tisztázását, amelyek mellett az elvégezhető;

V. mivel a gépi tanulásra szolgáló, jó minőségű, emberi (nem szintetikus) és átfogó adatkészletek elengedhetetlenek a kutatáshoz és a generatív MI-re épülő rendszerek hatékony kereskedelmi fejlesztéséhez, valamint annak biztosításához, hogy a generatív MI-rendszerekből származó outputok magas színvonalúak és megbízhatók legyenek; mivel az ilyen adatkészletek EU-n belüli jogszerű létrehozásának és felhasználásának lehetővé tétele – amely kizárja a kalóz-, engedély nélküli vagy más módon jogsértő anyagokat – ezért elengedhetetlen az innováció előmozdításához, a technológiai és kulturális szuverenitás biztosításához, az EU versenyképességének fenntartásához és Európa kulturális és kreatív iparágainak védelméhez a gyorsan változó globális MI-környezetben;

W. mivel az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (EUIPO) Szerzői Jogi Tudásközpontjának elindítása időszerű és dicséretes kezdeményezés lehet, amelynek célja hasznos és megbízható tájékoztatás nyújtása a szerzői jogokról, továbbá a szerzői jog és a szomszédos jogok jogosultjai, valamint a kialakulóban lévő technológiák, különösen a generatív MI terén tevékenykedő érdekelt felek és képviselőik közötti kapcsolat megerősítése;

X. mivel a jogosultak számára lehetővé kell tenni olyan eszközök használatát, amelyek révén lehetőségük volna hatékonyan kizárni, hogy műveiket MI-tanításhoz használják korlátozott számú

szabványosított, géppel olvasható formátumban, és amelyek kezelésével és jegyzékbe foglalásával meg lehet bízni az EUIPO-t, lehetővé téve ezáltal a bejegyzett művek tényleges kizárását az automatizált adatfeltérképezésből, és jogbiztonságot nyújtva mind a jogosultak, mind az MI-szolgáltatók számára;

Y. mivel a generatív MI-modellek és -rendszerek szolgáltatóinak vagy alkalmazóinak átláthatóságot kell biztosítaniuk az e modellek és rendszerek betanításához felhasznált valamennyi, szerzői jogi oltalom alatt álló tartalom tekintetében, függetlenül attól, hogy mely joghatóság területén kerül sor a generatív MI-modelljeik betanításának alapjául szolgáló, a szerzői jog szempontjából releváns tevékenységre; mivel ennek az átláthatóságnak egy tételes listából kell állnia, amely azonosítja a gépi tanuláshoz felhasznált minden egyes szerzői jogi oltalom alatt álló tartalmat; mivel ez a követelmény nemcsak az említett tartalomnak az MI-modellek szolgáltatói általi későbbi, egyéb célokra, például következtetések levonására, adatlekérésre alapozott generálásra vagy finomhangolásra történő felhasználására vonatkozik – amint azt jelenleg az MI-ről szóló jogszabály 53. cikke előírja –, hanem azt értelemszerűen alkalmazni kell az MI-rendszerek szolgáltatói vagy alkalmazói általi ilyen felhasználásokra is; mivel az olyan felhasználások, mint a következtetések levonása és az adatlekérésre épülő generálás lényegében folyamatosan és valós időben történnek; mivel ilyen esetekben az átláthatóságnak magában kell foglalnia magát a feltérképezést is, amelynek során egyrészt a feltérképező robotoknak azonosítaniuk kell magukat a webes üzemeltetők előtt, másrészt az MI-szolgáltatóknak vagy -alkalmazóknak részletes nyilvántartást kell vezetniük feltérképezési tevékenységeikről; mivel abban az esetben, ha az MI-rendszerek felhasználói lekérdezéseket kezelnek, vélelmezni kell, hogy a tartalmat feltérképezték, többek között következtetések levonása és adatlekérésre alapozott generálás céljából; mivel az MI és a generatív MI szolgáltatói és alkalmazói által használt, harmadik féltől származó tartalomra vonatkozó puszta információk az uniós jog értelmében nem minősülnek üzleti titoknak;

Z. mivel ezt az átláthatóságot egy megbízható közvetítőn, például az EUIPO-n keresztül lehetne elősegíteni, amelynek feladata lenne, hogy értesítse a jogosultakat tartalmaik felhasználásáról, ezáltal lehetővé téve számukra, hogy érvényesítsék igényeiket annak gépi tanulási célú felhasználásával kapcsolatban; mivel ezt a közvetítőt fel kell ruházni a szükséges hatáskörökkel és erőforrásokkal annak értékeléséhez, hogy a szolgáltatók és az alkalmazók teljes mértékben megfelelnek-e az átláthatósági kötelezettségeknek;

AA. mivel az átláthatóság azzal is elérhető, hogy a jogosultak számára lehetővé teszik műveik és más védett teljesítményeik vízjellel való ellátását, az MI-szolgáltatóknak pedig előírják, hogy változatlanul hagyják ezt a vízjelet, és bocsássanak rendelkezésre olyan

keresőeszközöket, amelyek lehetővé teszik az ilyen vízjelek észlelését a gépi tanuláshoz felhasznált anyagokban;

AB. mivel a szerzői jogi oltalom alatt álló művekkel és egyéb védett teljesítményekkel kapcsolatos átláthatósági kötelezettség mellett létre kell hozni egy olyan mechanizmust, amelynek keretében bizonyos feltételek mellett a teljes átláthatóság MI-szolgáltatók, valamint az MI-modellek és -rendszerek alkalmazói általi biztosításának elmulasztása megalapozza azt a megdönthető vélelmet, hogy a gépi tanulás, a következtetések levonása vagy az adatlekérésre alapozott generálás céljára szerzői jogi oltalom alatt álló releváns műveket vagy egyéb védett teljesítményeket használtak fel, ennek pedig ki kell váltania a szerzői vagy szomszédos jogok megsértése esetén az uniós és a nemzeti jog alapján alkalmazandó valamennyi jogkövetkezményt; mivel ha a bíróság ilyen vélelem vagy benyújtott bizonyítékok alapján a jogosult vagy a jogosultakat képviselő szervezetek javára dönt, minden észszerű és arányos jogi költséget és egyéb költséget az MI-szolgáltatónak kell viselnie;

AC. mivel a sajtó ágazata alapvető szerepet játszik demokrácia és demokratikus struktúrák megőrzésében az EU-ban; mivel alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy a generatív MI-re épülő modellek és rendszerek ne vegyenek részt olyan szelektív adatfeldolgozásban, amely bizonyos kiadványokat előnyben részesít másokkal szemben, ezáltal megőrizve az információk pluralitását és pártatlanságát; mivel a generatív MI-re épülő modelleket és rendszereket úgy kell megtervezni, hogy a sajtókiadványok teljes spektrumát beépítsék és figyelembe vegyék, fenntartva a sokszínűség és a méltányosság alapvető demokratikus értékeit a nyilvános diskurzusban; mivel egyértelmű minőségi előírásokat kell megállapítani a generatív MI-modellekre és -rendszerekre vonatkozóan;

AD. mivel az MI-rendszerek által generált outputokkal kapcsolatos átláthatóság elengedhetetlen ahhoz, hogy a tartalmak megfelelően besorolhatók legyenek mint „MI által generált tartalom” vagy „ember által létrehozott mű”, attól függően, hogy az output teljesíti-e a szerzői jogi védelemre megállapított kritériumokat; mivel ez a minősítés jelentős jogi következményekkel jár, többek között a szerzői jogi oltalom alkalmazhatósága, valamint a jogok és kötelezettségek meghatározása tekintetében; mivel a polgárok MI iránti bizalmát csak egy szabályozási keretre építve lehet kialakítani, amely biztosítja, hogy bármely üzembe helyezett MI-rendszer maradéktalanul tiszteletben tartsa a Szerződéseket, a Chartát és az Unió másodlagos jogát, valamint megfeleljen azoknak;

AE. mivel a generatív MI outputjainak jogi megítélése tekintetében az uniós szerzői jog továbbra is az emberi szerző elvein alapul; mivel az Európai Unió Bíróságának állandó ítélkezési gyakorlata szerint a „mű” fogalma két kumulatív feltételt foglal magában: először is olyan eredeti teljesítménynek kell lennie, amely tükrözi a szerző saját

szellemi alkotását, másodszor, ezt az alkotást oly módon kell kifejezni, hogy az kellő pontossággal és objektivitással azonosítható legyen;

AF. mivel a generatív MI-t egyre gyakrabban használják a szerzői és szomszédos jogok érvényesítésének támogatására; mivel a Bizottságnak biztosítania kell, hogy a generatív MI szerzői jogi követelések érvényesítésére való felhasználására hatékony biztosítékok vonatkozzanak, beleértve a visszaélések elleni biztosítékokat is, biztosítva az alapvető jogok, különösen a véleménynyilvánítás szabadsága és a sajtószabadság teljes körű tiszteletben tartását;

AG. mivel az MI által létrehozott tartalmak szerzői jogi védelemre való jogosultságára vonatkozó nemzetközi szabályok következetlensége kockázatot jelent a szellemitulajdon-jogok globális koherenciájára nézve, és szabályozási arbitrázshoz vezethet, illetve alááshatja az EU kreatív és MI-ágazatainak versenyképességét; mivel a nemzetközi konvergencia és a globális szabályozási keret létrehozása hatékonyabb és koherensebb alternatívát kínálna a jelenleg széttagolt jogi megközelítésekkel szemben; mivel az MI-re és a szerzői jogra vonatkozó uniós szabályozást nem befolyásolhatja külső politikai nyomás; mivel ezzel összefüggésben az EU-nak határozott és egységes választ kell adnia belső piaca működésének biztosítása, a munkaerő és a versenyképesség védelme, a technológiai autonómiájának megerősítése és a szellemi tulajdon területén a globális normák meghatározása érdekében;

AH. mivel az uniós jog valamennyi generatív MI-szolgáltatás tekintetében történő megfelelő végrehajtásának biztosítása, valamint annak megakadályozása érdekében, hogy a nem uniós székhelyű szolgáltatók tisztességtelen versenyelőnyhöz jussanak azáltal, hogy nem kell megfelelniük e jognak, alapvető fontosságú, hogy a szerzői jogokat uniós és nemzeti szinten védő és érvényesítő szabályok hatékonyan vonatkozzanak az uniós piacon működő valamennyi szolgáltatásra; mivel az, hogy a piaci erőfölény egyre inkább néhány nagy, nem európai vállalat kezében koncentrálódik, növeli az Unió stratégiai függését, és csökkenti az európai alkotók és az európai sajtó azon képességét, hogy gyakorolják és érvényesítsék jogaikat; mivel az uniós és a nemzetközi jog által megengedett mértékben a szerzői jogi védelem területiségének elvét hozzá kell igazítani a generatív MI-rendszerek betanításához annak biztosítása érdekében, hogy az európai tartalmak felhasználása az uniós joggal összhangban történjen, még akkor is, ha az ilyen betanításra az EU-n kívül kerül sor, ami alapvető fontosságú az európai alkotók és jogosultak méltányos díjazásának garantálásához, az EU kulturális és kreatív vitalitásának megőrzéséhez, valamint a generatív MI-rendszerek európai és nem európai szolgáltatói közötti tisztességes verseny biztosításához; mivel meg kell tiltani az e követelményeknek nem

megfelelő generatív MI-rendszerek EU-n belüli működését, és ezeket az elveket határozottan érvényre kell juttatni;

AI. mivel a generatív MI gyors fejlődése jelentősen növelte a valóságosnak tűnő, manipulált digitális képek, audio- vagy videotartalmak létrehozásának és terjesztésének lehetőségeit, beleértve olyan művészi alkotásokat és előadásokat is, amelyek valós személyekre hasonlítanak vagy azok imitációi, vagyis ún. „deepfake”-ek, amelyek megtévesztő módon hitelesnek vagy valósághűnek tűnnek; mivel az ilyen tartalmakkal való visszaélés kockázatot jelent az emberek identitására és személyiségére nézve, ideértve testüket, arcvonásaikat és hangjukat;

1. megállapítja, hogy pillanatnyilag bizonytalanság övezi a szerzői jogokról szóló irányelvnek a generatív MI betanításával összefüggésben történő alkalmazását, és javasolja az irányelv alkalmazásának és végrehajtásának gyors tisztázását;

2. úgy véli, hogy a jelenlegi szerzői jogi jogszabályok nem elegendőek a szerzői jogi védelem alatt álló anyagok generatív MI általi felhasználásra történő engedélyezésével kapcsolatos kihívás kezeléséhez; további jogi keretet szorgalmaz a generatív MI-re vonatkozó engedélyezési szabályok tisztázása és a jelenlegi szerzői jogi jogszabályok esetleges megsértésének kezelése érdekében; kitart amellett, hogy egy ilyen keretnek olyan rendelkezéseket kell tartalmaznia, amelyek biztosítják a generatív MI szolgáltatóinak hatékony együttműködését az alkotókkal és más jogosultakkal, beleértve egy működő engedélyezési piacot, amely helyreállítja a jogosultak tárgyalási pozícióját és életképes védelmi megoldásokat kínál;

3. emlékeztet arra, hogy a szerzői jogi vívmányok szerinti meglévő jogok alóli bármely kivételnek – beleértve az MI-t érintőket is – összhangban kell lennie az információs társadalomról szóló irányelv 5. cikkének (5) bekezdésében és a Berni Egyezményben foglalt háromlépcsős teszttel; megjegyzi, hogy a „jogszerű hozzáférés” fogalma kizárja a művek kalóz és jogsértő másolatait;

4. felhívja a Bizottságot annak biztosítására, hogy a Charta 13. cikkében foglalt elvvel összhangban ne korlátozzák a tudományos kutatási vagy oktatási célból, különösen a kutatóhelyek és a kulturális örökséget ápoló intézmények által vagy a nem kereskedelmi innováció keretében végzett tevékenységeket; sürgeti a Bizottságot annak biztosítására, hogy az e tevékenységekből származó kutatási eredmények kereskedelmi hasznosítását ne korlátozzák, feltéve, hogy a megfelelő engedélyeket beszerezték a jogosultaktól;

5. megismétli, hogy a jogosultaknak, különösen a sajtó- és hírmédia-ágazatból, és különösen a sajtókiadóknak, újságíróknak és

hírszerkesztőknek teljes körű ellenőrzést kell gyakorolniuk tartalmaik MI-rendszerek és -modellek általi, gépi tanulást célzó digitális felhasználása felett; hangsúlyozza, hogy az említett ellenőrzés alapját kell képeznie, hogy szilárd és működőképes lehetőség álljon fenn az MI-rendszerek és -modellek általi ilyen felhasználás kizárására, amelyet a harmadik felektől származó tartalmak felhasználásának teljes átláthatósága és forrásdokumentációja támaszt alá;

6. úgy véli továbbá, hogy az említett jogosultaknak teljes körű ellenőrzést kell tudniuk gyakorolni tartalmuknak az MI betanításán túlmutató felhasználása felett, beleértve azt, amikor ilyen rendszerek – például alkalmazások – következtetések levonására és adatlekérésre alapozott generálásra használja fel azokat, vagy azt az esetet, amikor azokat a jogosultak elsődleges piacain MI-vel létrehozott, versengő ajánlatok előállítása céljára használják fel; úgy véli, hogy a védett tartalmak ilyen célokra történő, gépi tanuláson túlmutató felhasználására csak a jogosultak kifejezett hozzájárulásával kerülhet sor; javasolja, hogy a Bizottság vizsgálja meg, hogyan lehetne kiterjeszteni a sajtókiadókra, újságírókra és hírszerkesztőkre vonatkozó jáulékos jogokat és más kapcsolódó jogokat – például a hírmédia-gyártókra és a hírműsorszolgáltatókra vonatkozókat – oly módon, hogy magában foglalje e célokat; úgy véli, hogy e díjazáshoz fűződő jogokat egy önkéntes közös engedélyezési rendszer keretében is lehet kezelni, amely lehetővé teszi a jogosultak nevében történő közös jogkezelés vélelmét tartalmuk MI-vel kapcsolatos felhasználása tekintetében, a jogosultak azon jogának sérelme nélkül, hogy az egyéni engedélyezést válasszák;

7. sürgeti a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a sajtó- és hírmédia-ágazat védelmének lehetőségét, amelynek szolgáltatásait az MI-rendszerek ismételten és teljes körűen kihasználják, és értékeljen és adott esetben javasoljon olyan mechanizmusokat, amelyek biztosítják, hogy a sajtó- és hírmédiaorgánumok forgalmát és bevételeit bizonyíthatóan eltérítő generatív MI-modellek vagy -rendszerek szolgáltatói tisztességes, arányos és megkülönböztetésmentes módon kompenzálják ezeket a médiaorgánumokat, különös figyelmet fordítva a helyi és regionális médiára a médiapluralizmus, a sokszínűség és a demokratikus diskurzus védelme érdekében az EU-ban és tagállamaiban;

8. megjegyzi, hogy a generatív MI-t egyre gyakrabban használják a hírtartalmak összesítésére vagy bemutatására, és hogy ez messzemenő hatást gyakorol az információkhoz való hozzáférésre és az információk sokféleségére; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy e jelenség kezelése érdekében biztosítsák az uniós jog teljes körű végrehajtását; hangsúlyozza, hogy ezeknek a rendszereknek tiszteletben kell tartaniuk a tömegtájékoztatás

szabadságáról szóló európai rendelet[17] alapjául szolgáló elveket, különösen a médiapluralizmust és az információk sokféleségét, és hozzá kell járulniuk azokhoz; hangsúlyozza, hogy megfelelően végre kell hajtani a digitális szolgáltatásokról szóló rendelet 34. cikkét, amikor ezeket a szolgáltatókat online óriásplatformnak vagy nagyon népszerű online keresőprogramnak minősítik, biztosítva a tömegtájékoztatás szabadságát és sokszínűségét fenyegető rendszerszintű kockázatok megfelelő kezelését; felhívja továbbá a Bizottságot, hogy gyorsan kezelje a digitális piacokról szóló rendelet megsértésének eseteit a kapuőrök potenciálisan önpreferáló gyakorlatai tekintetében, amelyekkel a saját MI-szolgáltatásaiknak kedveznek, és károsítják az üzleti felhasználókkal való tisztességes versenyt;

9. felhívja a Bizottságot, hogy a közös jogkezelő szervezetekkel folytatott konzultáció révén adott esetben könnyítse meg az önkéntes kollektív engedélyezési megállapodások ágazatonkénti létrehozását egy olyan működő engedélyezési piac gyors létrehozásának eszközeként, amely kiegyensúlyozott és hatékony keretet biztosít a jogosultak méltányos díjazásához, miközben lehetővé teszi az MI-szolgáltatók számára a magas színvonalú gépi tanulási adatokhoz való hozzáférést; sürgeti a Bizottságot annak biztosítására, hogy az ilyen kollektív engedélyezési megállapodások valamennyi érdekelt fél, köztük az egyéni alkotók és a kkv-k számára is hozzáférhetők legyenek, előmozdítva a jóhiszemű tárgyalásokat és az átláthatóságot; emlékeztet arra, hogy tiszteletben kell tartani, ha a jogosultak megtagadják tartalmuk gépi tanulási célokra történő felhasználását;

10. felhívja a Bizottságot, hogy nyújtson jogbiztonságot mind a jogosultak, mind az MI-szolgáltatók számára, és értékelje olyan eszközök szükségességét és megvalósíthatóságát, amelyek lehetővé teszik a jogosultak számára, hogy ténylegesen kizárják műveik MI betanítására való, korlátozott számú, megbízható közvetítő által kezelt, géppel olvasható szabványosított formátumban történő felhasználását; javasolja, hogy az EUIPO legyen az a megbízható közvetítő, amely kezeli és felsorolja a kizárásokat, és hivatkozhat a kizárások már meglévő egyéb katalógusaira; hangsúlyozza, hogy a bármely új mechanizmusban való részvételnek egyszerűnek és költséghatékonynak kell lennie, és nem érvényteleníthetí vagy írhatja felül a korábban kifejezett elutasításokat, ugyanakkor átfogó eszközt kell biztosítania az MI-szolgáltatók számára a szerzői jogoknak való megfelelés biztosítása érdekében; úgy véli, hogy az ilyen

---

17 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1083 rendelete (2024. április 11.) a belső piaci médiaszolgáltatások közös keretének létrehozásáról és a 2010/13/EU irányelv módosításáról (a tömegtájékoztatás szabadságáról szóló európai rendelet) (HL L, 2024/1083, 2024.4.17., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

mechanizmusok létrehozását az érintett érdekelt felekkel, különösen a jogosultakkal, az MI-szolgáltatókkal és azok képviseleti szervezeteivel konzultálva kell megtervezni és értékelni;

11. javasolja, hogy a Bizottság bízza meg az EUIPO-t egy ágazati alapú, önkéntes engedélyezési folyamat támogatásával is, hogy észszerűsítse a generatív MI szolgáltatói és a jogosultak közötti kapcsolatokat, olyan működőképes, innovációbarát keretet hozva létre, amely támogatja az EU versenyképességét, és nem akadályozza indokolatlanul az MI-technológiák fejlesztését anélkül, hogy aránytalan adminisztratív terhekkel járna vagy veszélyeztetné a kizárólagos jogok végrehajthatóságát;

12. felhívja a Bizottságot, hogy javasolja az általános célú MI-modellek és -rendszerek uniós piacon működő szolgáltatóinak és alkalmazóinak, hogy biztosítsák az átláthatóságot és a forrásdokumentációt a szerzői jogi védelem alatt álló művek vagy egyéb védett teljesítmények felhasználása esetén, beleértve a kívülmaradásnak való megfelelést is a megbízható közvetítő, például az EUIPO felé; javasolja, hogy a Bizottság továbbra is működjön együtt az MI-szolgáltatókkal és az érintett érdekelt felekkel a tanítóadatok sablonjának javítása érdekében; úgy véli, hogy az átláthatóságot ki kell egészíteni azzal a kötelezettséggel, hogy a keresőrobotoknak azonosíthatónak kell lenniük a webüzemeltető számára, az MI-vel foglalkozó vállalatoknak pedig részletes nyilvántartást kell vezetniük a keresőrobotok által végzett feltérképezési tevékenységekről, figyelembe véve az üzleti titkok és a bizalmas üzleti információk védelmének szükségességét, valamint biztosítva az e védelem és az átláthatósági kötelezettségek hatékony végrehajtása közötti megfelelő egyensúlyt; hangsúlyozza, hogy a digitális vízjel, amely egy aláírásnak, kódnak vagy konkrét információnak közvetlenül a védett tartalmakban – szövegben, képben, videó- vagy hangfelvételben – való elhelyezésével jár, a szerzői és szomszédos jogok védelmének innovatív és megbízható eszköze; hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak elő kell mozdítania az olyan innovatív technológiai megoldások – pl. kriptográfiai vízjelek – kutatását és szabványainak kidolgozását, amelyek javítják az adatkészlet-információk ellenőrzésének képességét; úgy véli, hogy semmilyen új kívülmaradási mechanizmus nem érvényteleníthetí a korábban kinyilvánított kívülmaradást;

13. úgy véli, hogy a generatív MI szerzői és szomszédos jogi védelem alatt álló művekkel és egyéb alkotásokkal végzett betanítását szabályozó jogi keretet nem szabad anélkül létrehozni, hogy teljes átláthatóságot teremtenének az ilyen adatok felhasználása tekintetében, és biztosítanák az alkotók jogainak hatékony védelmét és érvényesítését, ami helyreállítaná az alkotók azon abszolút jogát, hogy egy erőteljes tárgyalási pozíció révén elérhessék a megfelelő és arányos díjazást;

14. hangsúlyozza, hogy az általános célú MI-re vonatkozó gyakorlati kódexet, az iránymutatásokat és a sablonokat felül kell vizsgálni, és olyan élő dokumentumokként kell kezelni, amelyek rendszeres frissítést igényelnek a szerzői jogi védelem és az MI fejlesztése terén felmerülő kihívások kezelése érdekében; megjegyzi, hogy ez a gyakorlati kódex ideiglenes eszköz az MI-rendeletnek való megfelelés igazolására a harmonizált szabványok kidolgozásáig, amint azt az Európai MI-hivatal által 2025. július 18-án közzétett iránymutatások is hangsúlyozzák; üdvözli az általános célú MI-re vonatkozó gyakorlati kódex szerzői jogi fejezetében meghatározott irányt, beleértve az adatkészlet-dokumentációra, a kívülmaradásra és a panaszkezelésre vonatkozó kötelezettségvállalásokat, ugyanakkor megjegyzi a még fennálló hiányosságokat; felhívja az Európai MI-hivatalt, hogy határozottan érvényesítse ezeket a rendelkezéseket, és mozdítsa elő a szóban forgó követelményeknek való hatékony megfelelés lehető legmagasabb uniós szintjének elérését célzó munkát, és sürgeti a kódex aláíróit, hogy fogadjanak el nyilvános szerzői jogi politikát, és működtessenek egy hozzáférhető, határidőhöz kötött panasztételi mechanizmust, amely hatékony jogorvoslatot biztosít a jogosultak számára;

15. javasolja, hogy a Bizottság a szerzői jogi keret és a szerzői jogokról szóló irányelv tervezett felülvizsgálatától függetlenül és annak megkezdése előtt, továbbá a jogalkotási felülvizsgálat szükségességének előzetes feltételezése nélkül egy gyors megoldás megtalálása érdekében sürgősen végezzen alapos értékelést arról, hogy a meglévő uniós szerzői jogi vívmányok végrehajtása megfelelően kezeli-e azokat a jogbizonytalanságokat és versenyhatásokat, amelyek azzal függenek össze, hogy oltalom alatt álló műveket és egyéb teljesítményeket a generatív MI-rendszerek betanítására használnak fel, a területiség következményeit, az egyéb, nyilvánosan hozzáférhető források, például online enciklopédiák, könyvtárak és archívumok fenntarthatóságát, valamint az olyan, MI által generált tartalmak terjesztését, amelyek helyettesíthetik az ember által létrehozott alkotást; hangsúlyozza, hogy ezt az értékelést holisztikus megközelítéssel kell elvégezni, figyelembe véve valamennyi érdekelt fél – köztük a kutatók, az egyetemek, a könyvtárak, a kulturális szervezetek, az MI-fejlesztéssel foglalkozó európai vállalkozások, beleértve az induló vállalkozásokat, a hírcsatornák és a kreatív ágazat – igényeit az MI használatával és fejlesztésével kapcsolatban;

16. megerősíti, hogy az uniós és a nemzetközi joggal összhangban, valamint az uniós és a nem uniós székhelyű szereplők által nyújtott generatív MI-szolgáltatások közötti egyenlő versenyfeltételek biztosítása, az alkotók számára a műveik felhasználásáért járó megfelelő védelem és méltányos díjazás garantálása, az ilyen művekhez kapcsolódó engedélykérelem előmozdítása és végső soron az EU kulturális vitalitásának előmozdítása érdekében a területiség elvét úgy kell értelmezni, hogy a generatív MI-modellek és -

rendszerek uniós piacon történő forgalomba hozatalakor vagy forgalmazásakor az MI-rendelet (106) preambulumbekezdésében említett uniós szerzői jog attól függetlenül alkalmazandó, hogy mely joghatóságban kerül sor e generatív MI-modellek és -rendszerek betanításának alapjául szolgáló, a szerzői jog szempontjából releváns tevékenységekre, ami azzal a következménnyel jár, hogy a szerzői jog tiszteletben tartásának elmulasztása esetén e modellek és rendszerek nem hozhatók forgalomba vagy nem forgalmazhatók az uniós piacon;

17. javasolja továbbá, hogy ez az értékelés egy olyan keret fenntartására törekedjen, amelyben biztosított a szerzői jogi védelem alatt álló művek vagy más védelem alatt álló teljesítmények felhasználásának átláthatósága, és amelyben az ilyen felhasználásért méltányos és arányos díjazást nyújtó mechanizmusok lehetővé teszik az ahhoz szükséges erőforrások létrehozását, hogy az európai művészeti és kreatív termelés az MI által vezérelt globális átalakulás közepette is virágozzon, a nyilvános információs ökoszisztéma pedig fenntartható legyen; hangsúlyozza, hogy sürgősen biztosítani kell ezeket a feltételeket annak elkerülése érdekében, hogy az emberi kreativitás fokozatosan eltűnjön az MI-rendszerek által generált tartalmak javára;

18. megjegyzi, hogy olyan generatív MI-rendszereket használnak, amelyek outputjai túlnyomó részben oltalom alatt álló tartalmakra épülnek, amelyeket az ilyen felhasználással érintett jogosultak engedélye vagy a nekik nyújtott ellentételezés nélkül reprodukálnak, különösen, ha keresőmotorokba vagy más digitális szolgáltatásokba integrálják őket, amelyek lehetővé teszik olyan tartalmak – gyakran valós időben és csekély költség mellett történő – előállítását, amelyek sértik az eredeti műveket és más védett teljesítményeket, amelyekkel a modelleket betanították, vagy amelyeket ezek a modellek – akár valós időben – feltérképeztek; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy ezek a gyakorlatok a jogosultak termékeivel és szolgáltatásaival közvetlenül és tisztességtelenül versengő termékek és szolgáltatások biztosítását eredményezhetik, többek között a kapuőrök jogellenes önpreferenciális gyakorlatai révén;

19. emlékeztet arra, hogy az önkéntes – akár egyéni, akár kollektív – engedélyezés támogatja a kreatív ágazatok sikerét azáltal, hogy rugalmasságot biztosít az egyes felhasználások számára legmegfelelőbb modell kiválasztásához, ugyanakkor hangsúlyozza, hogy a jogosultaknak továbbra is szabadon kell dönteniük arról, hogy engedélyezik-e műveik generatív MI-rendszerek általi használatát, és szabadon meghatározhatják az ezért járó megfelelő díjazást az ágazati sokszínűség megőrzése és az olyan piaci torzulások megelőzése érdekében, amelyek alááshatják a kreatív iparágak és az európai sajtó életképességét;

20. felszólít egy koherens és működőképes engedélyezési keret létrehozására a szerzői vagy szomszédos jogok által védett tartalmak felhasználása tekintetében, amely lehetővé teszi az alkotók méltányos díjazását a szerzői jogi védelem alatt álló tartalmaik generatív MI-modellek általi felhasználásáért; ösztönzi az MI-modellek szolgáltatóit, hogy kérjenek engedélyt a jogosultaktól, és hangsúlyozza, hogy az ilyen piac fejlődésének alapvető előfeltétele, hogy hatékony és átfogó módon biztosítsák a szerzői jogi védelem alatt álló művek és tartalmak MI-modellek betanítására való felhasználásának átláthatóságát; javasolja e tekintetben az ilyen tartalmakat használó MI-fejlesztőkre vonatkozó átláthatósági kötelezettségek megerősítését és a jogérvényesítés megerősítését;

21. felhívja a Bizottságot annak vizsgálatára, hogy megoldható-e, hogy az általános célú MI-modellek és -rendszerek szolgáltatói azonnali, méltányos és arányos díjat fizessenek a szerzői jog vagy szomszédos jogok által védett művek és tartalmak olyan múltbeli felhasználásáért, amikor még nem lehetett engedélyezési piacot létrehozni, és ez a kötelezettség az e jelentésben előirányzott reformok végehajtásáig legyen alkalmazandó; e tekintetben ellenez minden olyan keretrendszerre irányuló javaslatot, amely azon alapul, hogy az MI-szolgáltatók átalánydíj ellenében globális engedélyt szereznek generatív MI-modelljeik betanítására; úgy véli, hogy a szerzői vagy szomszédos jogok által védett tartalom értékének arányosnak kell lennie, és azt releváns tényezők alapján, a jogosultak vagy képviselőik és az MI-szolgáltatók közötti jóhiszemű tárgyalások révén kell meghatározni;

22. ösztönzi a Bizottságot és az EUIPO-t, hogy közös erővel növeljék a szerzői joggal kapcsolatos tudatosságot az MI-fejlesztők és -szolgáltatók körében, adott esetben megfelelési ellenőrző listák, jogi és technológiai eszköztárak és technikai útmutatók biztosításával, továbbá növeljék a szerzői jogok jogosultjainak tudatosságát is a szerzői jogra vonatkozó hasznos és megbízható információk biztosításával;

23. üdvözli az EUIPO Szerzői Jogi Tudásközpontjának létrehozását, mivel az a figyelemfelkeltés, a jogi egyértelműség előmozdítása, valamint a kreativitást, az innovációt, a kulturális megőrzést és az európai versenyképességet támogató kiegyensúlyozott keret előmozdítása révén alapvető szerepet fog játszani a szerzői jog használatának irányításában a generatív MI korában;

24. felhívja a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot egy olyan megdönthető vélelem létrehozására, amely szerint az uniós piacon forgalomba hozott generatív MI-modellek vagy -rendszerek részéről sor került szerzői jog vagy szomszédos jogok által védett művek és egyéb teljesítmények gépi tanulás, következtetések levonása vagy adatlekérésre alapozott generálás céljából történő felhasználására, ha nem tartották be teljes mértékben az ezen állásfoglalásban

meghatározott átláthatósági kötelezettségeket; javasolja továbbá, hogy amennyiben a jogosult vagy az őt képviselő szervezet e vélelem vagy benyújtott bizonyítékok alapján sikerrel jár a bírósági eljárásban, az e jogok érvényesítése során felmerülő észszerű és arányos jogi költségeket és egyéb kiadásokat – szükség szerint – az MI-modell vagy -rendszer szolgáltatója viselje;

25. kitart amellett, hogy továbbra sem részesülhetnenek szerzői jogi védelemben a teljes egészében MI által létrehozott olyan tartalmak, amelyek nem felelnek meg a szerzői jogi védelemre jogosító kritériumoknak, és hogy egyértelművé kell tenni, hogy az ilyen művek közkincsnek tekintendők;

26. sürgeti a Bizottságot, hogy térképezze fel, milyen intézkedésekkel lehetne fellépni az olyan jogsértések ellen, amikor a generatív MI által előállított outputokkal megsértik a többszörözésre, a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételre és a nyilvánossághoz közvetítésre vonatkozó jogot, amennyiben ezek az intézkedések nem eredményezik az olyan generatív MI outputok előállításának megakadályozását, amelyek a szerzői és szomszédos jogokat nem sértő műveket vagy más teljesítményeket tartalmaznak, beleértve a magáncélú felhasználást, az idézést, a kritikát, a felülvizsgálatot, a karikatúra, paródia és utánzat készítését, valamint a véletlenszerű belefoglalást;

27. felhívja a Bizottságot, hogy térképezze fel, milyen intézkedésekkel lehetne védeni az egyéneket a manipulált és MI által generált digitális kép-, audio- vagy videótartalom terjesztésével szemben, beleértve azokat, amelyek hozzájárulás nélkül használják művészek műveit és előadásait, imitálva személyes jellemzőiket („deepfake”); kiemeli, hogy a digitális szolgáltatókat egyértelműen kötelezni kell arra, hogy fellépjenek az egyének saját testükhöz, arcvonásaikhoz és hangjukhoz való jogának, valamint szellemitulajdon-jogaiknak ilyen jogellenes felhasználása ellen;

28. hangsúlyozza, hogy egyértelműen azonosítani kell a tisztán MI által generált tartalmakat annak nyomonkövetése érdekében, hogy a kreatív tartalmakat kínáló platformok végrehajtják-e az átláthatósági kötelezettségeket azáltal, hogy észlelik és a felhasználóik felé jelzik az MI által generált tartalmak jelenlétét; felhívja a Bizottságot, hogy haladéktalanul bocsásson ki egy, a tartalomcímkézésre vonatkozó uniós gyakorlati kódexet;

29. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.